

**ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ
ในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6**

นฤมล นาคจาต*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2559 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพของครู ด้านระบบการแนะแนวและการติดตามผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .978 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมไม่แตกต่าง 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ด้านระบบการแนะแนวและการติดตามผล มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 แต่เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายคู่ไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ

ความพึงพอใจ ครู การบริหารงานวิชาการ

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ในหมวดที่ 4 : แนวการจัด การศึกษาที่มุ่งประ โยชน์สูงสุดกับ ผู้เรียน โดยระบุไว้ในมาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยที่ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 24 ที่กำหนดไว้ว่า การจัด กระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่าง ของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและ แก้ปัญหาให้ผู้เรียนเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการ ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและ ผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

การบริหารงานวิชาการเป็นที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่ จะต้อง ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และ ความสามารถของผู้บริหาร การบริหารงานวิชาการคือ การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือ โรงเรียน เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของ สถานทุก แห่งคือทำให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียนให้มีความรู้ มีคุณธรรม สามารถประกอบสัมมาชีพ ดำรงตนเป็น พลเมืองดี ช่วยกันพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ดังนั้นการบริหารงานด้านวิชาการเป็นงาน ที่ผู้บริหารต้อง ใช้ความพยายามและความสามารถอย่างมากเพื่อนำคณะผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องดำเนินกา จัดการเรียนการสอน ตลอดจนประสานงานการนำทรัพยากรมาใช้ในการบริหารให้การบริหารงานวิชาการบรรลุเป้าหมายที่ วางไว้ การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร โรงเรียน และการที่ผู้บริหารโรงเรียนจะทำ หน้าที่บริหารงานวิชาการได้อย่างสมบูรณ์จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการและเข้าใจ ขอบเขตของการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรและการสอน งานด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนการนิเทศการสอน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา รวมทั้งงานด้านการวัดผลและประเมินผลปัญหาที่ประสบได้แก่สถานศึกษาไม่สามารถ ดำเนินการตามหน้าที่ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้อย่างเต็มที่ ครูผู้สอนและ ผู้บริหารไม่ได้จัดการเรียนการสอนและให้การศึกษาแก่นักเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของ

การจัดตั้งสถานศึกษา จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ซึ่งเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกด้าน ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัด หลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้วิธีการสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผล การเรียน การสอน และการนิเทศการสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยจำแนกตาม เพศ และ ประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 160 คน
 2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ภาวิศาราศี สุทธิ. และศิริพงษ์ เสงฆาน, 2556, หน้า 132) ที่ประชากรจำนวน 160 คน จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 113 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน
2. เนื้อหาที่ใช้ในงานวิจัย คือ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน การพัฒนาคุณภาพของครู ด้านระบบการแนะแนวและการติดตามผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 160 คน กลุ่มตัวอย่าง 113 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วนเป็นเพศหญิงจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 64.6 เพศชาย จำนวน 40 คน เป็นร้อยละ 35.4 ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 ประสบการณ์ในการสอน 5 -10 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 และ ประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ใน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 แบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 41 ข้อ ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพของครู ด้านระบบการแนะแนวและการติดตามผล ด้าน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รวมไปถึง ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีสูงกว่าหรือเท่ากับ .05 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .978 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 113 ฉบับ ทำการเก็บ ข้อมูลในระหว่างวันที่ 24 – 28 เมษายน 2560 และนัดวันและเวลาในการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จนได้รับ แบบสอบถามคืนกลับร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t – test) ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และ เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ

ผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดย ภาพรวมไม่แตกต่าง และข้อพิจารณารายด้านไม่พบความแตกต่าง
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และข้อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านระบบการแนะแนวและการติดตามผล มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการพัฒนาคุณภาพของครูมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านระบบการแนะแนวติดตามผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจหลักการบริหารสถานศึกษา และนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ครูเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสนใจอย่างดี และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ประกอบกับเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน และพร้อมที่จะแสดงบทบาทหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีทัศนคติที่ดีต่อผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน และสถานศึกษาของตนเอง ในงานทางด้านวิชาการนั้นถือเป็นการสำคัญของการบริหารการศึกษาทุกระดับ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบ ผู้บริหารการศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ประมวล การสอน อุปกรณ์การสอน การจัดตารางสอน แบบเรียน ห้องสมุดโรงเรียน การวัดผลการศึกษา การสอนต่างๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ งานวิชาการจะชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของหน่วยงานนั้นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความเอาใจใส่งานวิชาการเป็นพิเศษ และเชื่อว่าการบริหารงาน วิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังที่ ธนอมรัตน์ สิทธิเสนี (2549, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่จะบริหารการงานกิจกรรมทุกอย่างทุกอย่างภายในโรงเรียน การเรียน การสอนของผู้เรียนที่เกี่ยวกับหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อการเรียนการสอน การประกัน คุณภาพการวิจัยเพื่อส่งเสริมปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ และ พัทธิธรา รัตนชัย (2550, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถือเป็นการกิจหลักของการบริหารสถานศึกษาที่จะนำไปให้สถานศึกษาบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและเข้าใจขอบเขตของการบริหารงาน วิชาการเป็นอย่างดีรวมทั้งต้องบริหารงานวิชาการให้มีความชัดเจน และมีความแข็งแกร่ง เนื่องจากงานวิชาการ เป็นดัชนีบ่งชี้ถึงมาตรฐานและคุณภาพสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดา ทรัพย์เมฆ (2549) ศึกษา ความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย

พบว่าความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการพัฒนาคุณภาพของครู ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ทั้งนี้ เนื่องมาจากครูถือว่าเป็นบุคลากรที่เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ใน องค์การทางการศึกษาให้สามารถประสบ ความสำเร็จตามเป้าหมายและจุดประสงค์และนโยบาย การดำเนินการภายในหน่วยงานทางการศึกษาต้องอาศัยศักยภาพและความสามารถของครูเป็นสำคัญ ดังนั้นครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่ตนรับผิดชอบ มีทัศนคติมีความคิดสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถปรับตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคมสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ดังที่กล่าวสามารถสร้างให้มีในตัวครูได้หากมีการพัฒนาอย่างถูกวิธี การพัฒนาครูเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นที่ยอมรับ กันโดยทั่วไปว่าครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของงาน สถานศึกษาจะก้าวหน้ามุ่งงหรือล้มสลายอยู่ที่ครูนั่นเอง ดังที่ มณีรัตน์ ภิญโญภาพสกุล (2549, หน้า 19) สรุปความสำคัญของการพัฒนาครูไว้ว่า การพัฒนาครู เป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคคลให้ก้าวหน้า ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนาตนเองและนำมาปฏิบัติงานใน หน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพตามความต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิมล เดชะ (2558) ได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนดีประจำตำบลสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ผลการวิจัย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนดีประจำตำบล โดยภาพรวมรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและด้านการพัฒนาคุณภาพของครูอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านระบบการแนะแนวติดตามผล ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมแนะแนวเป็นกระบวนการป้องกัน ปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนา และส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม โดยมุ่งให้สามารถจัดการกับชีวิตของตนเองได้ตามความถนัด ความสนใจ และความ สามารถ บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล และความเชื่อที่ว่าทุกคนมีคุณค่า สามารถพัฒนาให้เจริญงอกงามได้ตามความถนัดของแต่ละบุคคล ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียน ซึ่งจะทำ

ให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด ดังที่ ปรังญา เวสารัตน์ (2554, หน้า 38) กล่าวว่า การแนะแนวว่า เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง รู้ขอบเขต ความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง รู้จักการยอมรับตนเองและพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพในทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมตลอดทั้งสามารดตัดสินใจเลือกวางแผนชีวิตของตนได้อย่างฉลาด ทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัญญา วรณศิลป์ (2556) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และในด้านระบบการแนะแนวติดตามผลอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 ทั้งนี้เนื่องมาจาก สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญของผู้เรียน เพราะเป็นองค์ประกอบในการนำให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามหลักสูตร มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ซึ่งมาตรา 24 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ในสถานศึกษา ซึ่งมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่นๆ ดังที่ สุริยันต์ อินทเจริญสานต์(2552, หน้า 7) ได้กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดหาสื่อ เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการสอน โดยส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการประเมินผล การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และคุณฤ บุญกระพือ (2556, หน้า10) ได้กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรม การจัดหาสื่อและเทคโนโลยี การประเมินผลและการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี หลงสวัสดิ์ (2550) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนราชวินิตบางแก้วในพระบรมราชูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนราชวินิตบางแก้วในพระบรม

ราชูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาระบบการเรียนรู้เป็นการผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และพบว่าครูในโรงเรียนมีอยู่ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลง กลุ่มที่ลังเลไม่แน่ใจ และกลุ่มที่ต่อต้านการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยกลุ่มที่ลังเลไม่แน่ใจมีมากที่สุด และกลุ่มที่ต่อต้านมีจำนวนน้อยที่สุด ผู้บริหารได้พยายามที่จะพัฒนาโรงเรียน โดยการสนับสนุนให้ครูไปประชุม อบรม ศึกษาดูงานโรงเรียน และอ่านเอกสารต่างๆ และนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการและคิดโครงการต่างๆขึ้น และได้พยายามเข้าไปสื่อสารทำความเข้าใจกับชุมชน จนสถานการณ์ค่อยๆดีขึ้น ทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีระบบมากขึ้น งานทางด้านวิชาการเริ่มพัฒนาเห็นผลอย่างชัดเจนมากขึ้น ดังที่ ประยูร เวสาร์รัช (2554, หน้า 50) กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ หมายถึง การกำหนดจุดหมายกิจกรรมแหล่งเรียนรู้และการวัด ประเมินผลที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์ เพื่อการเรียนรู้เต็มตามความสามารถสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรุช ขับจอหอ (2557) ได้ศึกษาศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีความพึงพอใจในด้านการกระบวนการจัดการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมา คือด้านหลักสูตร ด้านการวัดผล ประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมไม่แตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และข้อพิจารณาทางด้านไม่พบความแตกต่าง 6 ทั้งนี้เนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน นวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ได้เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกันในทุกๆด้าน ดดยมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนเก่ง และอยู่อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัญญา วรรณศิลป์ (2556) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการ ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 และข้อพิจารณาราย ด้าน พบว่า ด้านระบบการแนะแนวและการติดตามผล มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 ทั้งนี้ เนื่องจาก โรงเรียนมีการบริหารซึ่งเน้นความร่วมมือของครู โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากจะเป็นผู้ที่ ถ่ายทอดความรู้ทางด้านต่างๆ ให้กับครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันและ พัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรุช ชัยจอหอ (2557) ได้ศึกษาศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอ หนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่าครูส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง มีอายุ 41 - 50 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 - 20 ปี มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปฏิบัติจริง

1. ด้านการพัฒนาคุณภาพของครู ส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อในระดับ การศึกษาที่สูงขึ้นและศึกษาเพิ่มเติม ในวิชาเอกที่ตรงกับกลุ่มสาระฯ ที่จัดการเรียนการสอน และส่งเสริม ให้ศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศโดยมีการจัดหาทุนให้
2. ด้านระบบการแนะแนวติดตามผล มีการส่งเสริมงานด้านแนะแนวเป็นแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลของ ผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและมีข้อมูลหลากหลาย บรรยากาศที่เอื้อต่อการให้บริการนักเรียนและส่งผลให้การ บริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีระบบการติดตามผลนักเรียนอย่างมีแบบแผน
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรเน้นเรื่องการอบรมครูในลักษณะ การ อบรมผู้ฝึกอบรมให้มากขึ้น ทั้งครูและผู้เรียนจะช่วยในการขยายผล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้อง มี กระบวนการในการ ติดตามประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม ควรขยายหลักสูตรให้ครูและผู้เรียน สามารถพัฒนาสื่อ ได้หลากหลายมากขึ้น
4. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ผู้บริหาร ควรนำสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ความรู้/ ทักษะของการใช้หลักสูตร ความรู้/ทักษะของการออกแบบการ เรียนรู้ความรู้/ทักษะของการจัด กระบวนการเรียนรู้ความรู้/ ทักษะของการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ความรู้/ ทักษะของการวัดและ

ประเมินผล ความรู้/ทักษะของการวิจัย ทางการศึกษา เพื่อให้มีความพร้อมในการ จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนต่อการปฏิบัติงานของผู้
บริหารงานวิชาการของโรงเรียน
2. ควรศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน จากประชากรกลุ่มอื่น ๆ เช่น
ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ควรทำการวิจัยแนวเดิมแต่เปลี่ยนข้อคำถามในแบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล หรือเปลี่ยนจาก
แบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต หรือใช้หลายรูปแบบร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- เก่ง ตลาดธานี. (2550). การบริหารงานสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามรูปแบบการพัฒนาคุณภาพในเขต อำเภอ
เมือง สำนักงานเขตพื้นที่มหาสารคามเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยสารคาม, มหาสารคาม.
- ชุมพล ผ่องใหญ่. (2552). การศึกษาภารกิจงานบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษายโสธร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ดุยฉี บุญกระพือ. (2556). ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในฝัน อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ถนอมรัตน์ สิทธิเสนี. (2549). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาล เมืองกระทุ่มแบน. ภาค
นิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, สมุทรปราการ.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิผล. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด. (2552). การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ปราชญา กล้าผจญและศิริพงษ์ เสาภาชน. (2557).การบริหารจัดการยุคใหม่.
กรุงเทพมหานคร : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวโอ จำกัด.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2554). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- พัทธธีรา รัตนชัย. (2550). การบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ช่วงชั้นที่ 3-4) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย.
- มนิรัตน์ ภิญโญภาพสกุล. (2549). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- รัชณี วัฒนภิรมย์.(2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโครงการกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- รุจิรี ภู่อาระ. (2559). การบริหารวิชาการและการประกันคุณภาพ.กรุงเทพมหานคร : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวโอ จำกัด.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.สงขลา: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2549). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. (พิมพ์ครั้งที่6). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย ชูเลิศ. (2553). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลีโพธิ์ทอง. (2549). เอกสารการบรรยาย กระบวนวิชา EA 733 การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมิต สันตบุตร. (2550). การต้อนรับและบริการที่เป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร : สายธาร.
- สำนักปฏิรูปการศึกษา. (2545). ปัญหาปฏิรูปการศึกษาแนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุริยันต์ อินทเจริญสานต์. (2552). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต2. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ศิริพงษ์ เสาภายนต์.(2558).หลักและกระบวนการบริหารการศึกษาทฤษฎีและ
แนวปฏิบัติ.กรุงเทพมหานคร : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวโอ จำกัด.